

LUMOn lukion tasa-arvosuunnitelma

30.9.2014

Sisällys

1.	Tasa-arvosuunnitelman tarkoitus	3
2.	Laillisuusperusta	3
	Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21	3
	6 § Syrjinnän kieltö	3
	Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/8.8.1986)	3
	5 § Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa	3
	6b § Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa	4
	7 § Syrjinnän kieltö	4
3.	LUMOn lukion opetussuunnitelma	5
4.	Opiskelijoiden tekemät kurssivalinnat.....	5
5.	Henkilöstörekrytointi	5
6.	Opiskeluolosuhteet	5
7.	Opintosuoritusten arviointi	6
8.	Sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisy	6
9.	Tilastoja.....	7

1. Tasa-arvosuunnitelman tarkoitus

Tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on ennaltaehkäistä kaikkea syrjintää. Huomiota kiinnitetään ensisijaisesti naisten ja miesten välisen sekä etnisen tasa-arvon toteutumiseen. Myös muihin tasa-arvoon liittyviin ongelmiin puututaan – esimerkiksi seksuaalisten vähemmistöjen syrjintään. Periaatteena on luottamus henkilöstön osaamiseen ja vastuuntuntoon. Vastuuta jaetaan laajasti työyhteisössä ja erilaisuus nähdään voimavarana. Tavoitteena on luoda tasa-arvoinen, yhteistyökykyinen ja laadukasta työtä tekevä työyhteisö, joka huomioi toiminnassaan kaikkien tasa-arvoisen kohtelun.

Tärkeätä on:

- turvata työntekijöiden ja opiskelijoiden oikeudenmukainen ja tasavertainen kohtelu
- varmistaa henkilöstöä ja opiskelijoita koskevan päätöksenteon läpinäkyvyys ja avoimuus
- edistää kaikenpuolista tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä
- parantaa henkilöstön ja opiskelijoiden tietoisuutta tasa-arvoasioista ja sitä edistävistä toimenpiteistä
- edistää vähemmistössä olevan sukupuolen valintoja niissä aineissa, joissa on selviä sukupuolieroja opetusjärjestelyissä
- tasa-arvoista ja tasapuolista opiskelija-arviointia

Henkilöstön perhe-elämän mahdolliset erityisvaatimukset samoin kuin opiskelijoiden erilaisten elämäntilanteiden aiheuttamat paineet pyritään huomioimaan. Lukioissa toimitaan niin, ettei kukaan joudu sukupuolisen tai muun häirinnän ja ahdistelun kohteeksi sukupuolensa tai syntyperänsä takia.

2. Laillisuusperusta

Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21

6 § Syrjinnän kielto

Ketään ei saa syrjiä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Sukupuoleen perustuvasta syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/1986).

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/8.8.1986)

5 § Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja oppilaitosten sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista.

6b § Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Oppilaitoksen tulee vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa laatia tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelman tulee sisältää oppilaitoksen tasa-arvotilanteen ja siihen liittyvien ongelmien kartoitus sekä toteutettaviksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä ja opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja niiden tuloksista. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksessa laadittavaa suunnitelmaa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta voidaan oppilaitoksessa sopia, että suunnitelma laaditaan vähintään kerran kolmessa vuodessa. Tätä pykälää ei sovelleta perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuihin opetuksen järjestäjiin ja kouluihin.

7 § Syrjinnän kieltö

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella on kielletty. Välittömällä syrjinnällä tarkoitetaan tässä laissa:

1) naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella; tai 2) eri asemaan asettamista raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä.

Välillisellä syrjinnällä tarkoitetaan tässä laissa: 1) eri asemaan asettamista sukupuoleen nähden neutraalilta vaikuttavan säännöksen, perusteen tai käytännön nojalla, jos menettelyn vaikutuksesta henkilöt voivat tosiasiallisesti joutua epäedulliseen asemaan sukupuolen perusteella; tai

2) eri asemaan asettamista vanhemmuuden tai perhehuoltovelvollisuuden perusteella.

Edellä 3 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä ei kuitenkaan ole pidettävä syrjintänä, jos sillä pyritään hyväksyttävään tavoitteeseen ja valittuja keinoja on pidettävä aiheellisina ja tarpeellisina tähän tavoitteeseen nähden. Seksuaalista häirintää ja häirintää sukupuolen perusteella samoin kuin käskyä tai ohjetta harjoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää on pidettävä tässä laissa tarkoitettuna syrjintänä.

Tasa-arvolaki 8b § Syrjintä oppilaitoksissa

Oppilaitoksen sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen menettelyä on pidettävä tässä laissa kiellettynä syrjintänä, jos henkilö asetetaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa tai oppilaitoksen tai yhteisön muussa varsinaisessa toiminnassa sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan taikka muutoin kohdellaan 7 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Tätä pykälää ei sovelleta perusopetuslaissa tarkoitettuihin opetuksen järjestäjiin ja kouluihin.

3. LUMOn lukion opetussuunnitelma

Lumon lukio on laaja-alaisen yleissivistyksen antava, jatko-opintoihin valmentava ajanmukainen oppilaitos, joka huolehtii jokaisesta opiskelijasta. Lukio tukee opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia kansainvälistyvässä, muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius elinikäiseen oppimiseen. Opetussuunnitelman tavoitteissa näkyy pyrkimys ohjata opiskelijoita kaikinpuolisen tasa-arvon toteuttamiseen.

4. Opiskelijoiden tekemät kurssivalinnat

Koulutus- ja ammattirakenteen jakautuminen sukupuolen mukaan on Suomessa varsin voimakasta. On selkeästi nähtävissä, että naiset kilpailevat keskenään koulutuspaikoista naisenemmistöisille aloille, mistä johtuu, että naisvaltaisille aloille on vaikeampi päästä opiskelemaan kuin miesvaltaisille. Näistä rakenteellisista tekijöistä johtuen miesten on helpompi päästä koulutukseen, vaikka heidän koulumenestyksensä on ollut heikompi.

Lukioaikana otetaan esiin koulutuksen ja työmarkkinoiden sukupuolijako. Parhaiten tämä soveltuu tehtäväksi opinto-ohjauksen yhteydessä, mutta sopii myös keskustelun aiheeksi eri oppiaineiden tunneilla. Opiskelijoille esitellään tasapuolisesti kaikkia aloja ja ammatteja ja tutustutaan alojen vaatimuksiin, opiskelupaikkoihin ja pääsyvaatimuksiin.

5. Henkilöstörekrytointi

LUMOn lukion opettajakunnassa on selkeä naisenemmistö 71,4% ↔ 28,6% lukuvuonna 2014-2015, mutta tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että miehiä olisi rekrytoinnissa syrjitty. Tavoitteena on, että avoimiin työpaikkoihin hakeutuu sekä naisia että miehiä. Rekrytointi LUMOn lukioon perustuu avoimeen tiedottamiseen ja oikeudenmukaiseen valintamenettelyyn. Työntekijöitä valittaessa tehdään hakijoista ansiovertailu, jossa kiinnitetään huomiota hakijoiden koulutukseen, aikaisempaan työkokemukseen sekä sellaisiin ominaisuuksiin, tietoihin ja taitoihin, jotka ovat eduksi tehtävän hoitamisessa. Hakijoiden pätevyys ja sopivuus sekä toimeen että työyhteisöön arvioidaan tasapuolisesti. Hakijoita ei syrjitä sukupuolen, perhesuhteiden tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella. Valintaperusteet ja työtehtävien vaatimusedellytykset laaditaan mahdollisuuksien mukaan soveltuviksi yhtä hyvin miehille kuin naisille. Kehityskeskusteluissa käsitellään miesten ja naisten välisen tasa-arvon toteutumista työtehtävien jakaantumisessa.

6. Opiskeluolosuhteet

Opiskeluolot tulee järjestää sellaisiksi, että ne sopivat sekä nais- että miesopiskelijoille. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, ettei toisinaan nuorten lukiolaismiesten keskuudessa havaittava hyvän menestyksen väheksyminen johtaisi poikien alisuoriutumiseen lukiossa. Molempia sukupuolia tulee kannustaa löytämään omat henkilökohtaiset vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa.

Maahanmuuttajaopiskelijoiden tasa-arvoisen opiskelun tukeminen vaatii erityisiä tukitoimenpiteitä. Siksi koulun henkilökunta tutustuu riittävässä määrin eri kulttuureista tulevien opiskelijoiden olosuhteisiin, jotta tunnistettaisiin mahdolliset esteet tasa-arvoiseen opiskeluun.

7. Opintosuoritusten arviointi

Tasa-arvon tulee toteutua opiskelijoiden suorituksia arvioitaessa. Opettajien tulee antaa arvosanat monipuolisia arviointimenetelmiä käyttäen osaamisen ja tiedon perusteella. Arvioinnin perusteet tulee kertoa opiskelijoille kurssin alussa ja opettajan pitää arvioida suoritukset sen mukaan, miten hyvin opetussuunnitelman asettamat tavoitteet on saavutettu käyttäen samoja kriteereitä kaikkiin opiskelijoihin. Arvioinnin pitää olla oikeudenmukaista, tasapuolista ja vertailukelpoista.

Lukuvuonna 2014-2015 aikana jokaisella opettajalla on velvollisuus kokeilla kolmea eri opiskelijan arviointimenetelmää. Opettajan tulee menetelmien hyvyttä arvioitaessa kiinnittää huomiota siihen, onko menetelmä sukupuolineutraali.

8. Sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisy

Jokaisen lukiossa työskentelevän tulee kohdella toisiaan tasavertaisesti ja kunnioittavasti. Työyhteisössä ei sallita henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa seksuaalista tai muuta häirintää eikä minkäänlaista henkistä tai fyysistä väkivaltaa. Sukupuolista häirintää tai ahdistelua on toiminta, jota sen kohde pitävää loukkaavana tai vastenmielisenä. Häirinnän kohteen tulee ilmaista häiritsijälle, että hänen käytöksensä on häiritsevää. Mikäli käytös tästä huolimatta toistuu, tulee häirinnän kohteen kääntyä rehtorin, luottamusmiehen, työsuojeluvaltuutetun puoleen. Häirinnän uhriksi joutuneen opiskelija tulee kääntyä opettajiensa puoleen tilanteen selvittämiseksi ja rehtorin tulee puuttua häirintään heti siitä tiedon saatuaan. Tunne siitä, että on joutunut häirityksi on riittävä syy asian tutkimiseksi.

Kouluyhteisössä kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että hallintolain 9§:n vaatimus käyttää asiallista kieltä toteutuu koko kouluyhteisön puitteissa.

9. Tilastoja

1. vuoden opiskelijat 183, joista naisia 51% ja miehiä 49 %
2. vuoden opiskelijat 176, joista naisia 52% ja miehiä 48 %
3. vuoden opiskelijat 173, joista naisia 57% ja miehiä 43 %
4. vuoden opiskelijat 58, joista naisia 48% ja miehiä 52 %

Tuloksia voidaan pitää normaaleina. Vuosittaiset muutokset ovat varsin vähäisiä ja pieni naisenemmistö ei aiheuta huolta miesten syrjäytymisestä opiskelijavalinnassa. Neljännen vuoden opiskelijoissa on pieni miesenemmistö. Tämä viittaa siihen, että naiset opiskelevat LUMOssa jonkin verran tuloksellisemmin kuin miehet. Ihanteena olisi, että molempia sukupuolia hakeutuisi lukio-opetukseen tasapuolisesti eivätkä lukio-opinnot olisi erityisesti vain tyttöjen valitsemia, mikä valtakunnallisesti tarkasteltuna on suuntaus.

Ainevalintoja voidaan myös verrata:

- Pitkän matematiikan valinnoita 161, joista naisia 44%
- Saksan valinnoita 53, joista naisia 57%
- Ranskan valinnoita 48, joista naisia 85%

Vähintään yhden syventävän kurssin pakollisen kurssin lisäksi valinnoet

- Fysiikan valinnoita 149, joista naisia 26%
- Psykologian valinnoita 191, joista naisia 68%
- Pitkän matematiikan valinnoita 36, joista naisia 44%

Merkittävä huoli on ainoastaan fysiikan valinnoissa. Naiset näyttävät välttävän varsin määrätietoisesti fysiikan opintoja, mikä saattaa viitata humanistiseen orientaatioon jatko-opinnoissa. Naiset puolestaan valitsevat miehiä enemmän ranskan. Tämä vahvistaa käsitystä ammattiorientaatioiden sukupuolittumisesta.